

การศึกษาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนของผู้เป็นเบาหวานในชุมชน

ภายใต้ทฤษฎีการพยาบาลของคิง

A STUDY OF PREDICTABLE FACTORS OF DIABETES MELLITUS COMPLICATION
IN THE COMMUNITY UNDER KING'S NURSING THEORY

โดย

นางสาวจิราพร เดชมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2553

วิทยานิพนธ์

การศึกษาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนของผู้เป็นเบาหวานในชุมชน
ภายใต้ทฤษฎีการพยาบาลของคิง

A Study of Predictable Factors of Diabetes Mellitus Complication in
the Community Under King's Nursing Theory

ชื่อนักศึกษา

นางสาวจิราพร เดชมา

รหัสประจำตัว

494029

สาขาวิชา

การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

ปีการศึกษา

2553

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2553

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา คุณรงค์ฤทธิชัย)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(นายแพทย์เจษฎา พันธวาสีรักษ์)

จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วิทยานิพนธ์	การศึกษาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนของผู้เป็นเบาหวานในชุมชน ภายใต้ทฤษฎีการพยาบาลของคิง A Study of Predictable Factors of Diabetes Mellitus Complication in the Community Under King's Nursing Theory
ชื่อนักศึกษา	นางสาวจิราพร เดชมา
รหัสประจำตัว	494029
สาขาวิชา	การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายภาวะแทรกซ้อนผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชนภายใต้ทฤษฎีการพยาบาลของคิง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มีภาวะแทรกซ้อนและมีอายุ 35 ปีขึ้นไปในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างตามแนวคิดระบบบุคคล ระบบระหว่างบุคคลและระบบสังคมของคิง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 56 – 65 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 5 คน ป่วยด้วยโรคเบาหวานมานาน 1 – 5 ปี มีการรับรู้บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชนและบทบาทของพยาบาลในการจัดการโรคเบาหวานมากที่สุด รองลงมา คือ การรับรู้ต่อโรคและความรุนแรงของโรค และความเครียดการจัดการความเครียดน้อยที่สุด

ภาวะแทรกซ้อนที่ศึกษามีทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ น้ำตาลในเลือดสูง ภาวะแทรกซ้อนทางตา ทางไต ทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า ผลปรากฏว่าปัจจัยที่สามารถทำนายการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดสูง คือ ความสามารถในการควบคุมโรคของตนเอง โดยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของน้ำตาลในเลือดได้ร้อยละ 3.0 ปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะแทรกซ้อนทางตา คือ ระยะเวลาที่เป็นโรค โดยอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางตาได้ร้อยละ 1.5 ปัจจัยที่สามารถทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไต คือ ฐานะทางเศรษฐกิจและระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน โดยฐานะทางเศรษฐกิจ อธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไตได้ร้อยละ 9.8 และระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน

อธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไตได้ร้อยละ 11.9 ปัจจัยที่สามารถทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า คือ อายุ การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวานและความเครียด โดยอายุอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าได้ร้อยละ 2.6 การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัว อธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท และการเกิดแผลที่เท้าได้ร้อยละ 4.2 ส่วนความเครียด อธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าได้ร้อยละ 5.5

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนและบุคลากรสุขภาพ ควรนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวานมาออกแบบระบบการให้บริการสุขภาพแก่กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มผู้เป็นเบาหวานที่อาจเกิดภาวะแทรกซ้อน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว ผู้นำชุมชน บุคลากรสุขภาพ รวมถึงอาสาสมัครสาธารณสุข ออกแบบการเยี่ยมบ้านโดยเน้นสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องของคนในครอบครัวในการประเมินความรู้ความเข้าใจปัญหา และความต้องการการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เป็นเบาหวานในครอบครัว รวมทั้งนำข้อมูลส่วนที่ประเมินได้มาวางแผนการพยาบาลและประเมินผล ซึ่งจะทำได้ในวัตกรรมการเยี่ยมบ้านกลุ่มเสี่ยงที่ใช้ทฤษฎีการพยาบาลของคิงเป็นฐานในการดูแล

Thesis Title	A Study of Predictable Factors of Diabetes Mellitus Complication in the Community under King's Theory
By	Miss. Jiraporn Dechma
Identification No.	494029
Degree	Master of Nursing Science Program (M.N.S)
Major	Community Nurse Practitioner
Academic Year	2010

ABSTRACT

The survey research objectives was to examine the predictive factors of complication of Diabetes Mellitus patients in community under King's Nursing Theory. The sample included 300 diabetes types 2 patients with complications, aged of 35 years or higher, in Nakornchaisri, Nakornprathom province. The questionnaire was enquired about personal information, and health behaviors related to individual, interpersonal, and social system in King's Nursing Theory. The data were analyzed by Mean, Standard deviation, and stepwise regression analysis.

The results have shown that respondents mainly were female, age ranged between 56-65 years, primary school level, unemployed, income ranged 5,001-10,000 baht monthly, family member ranged 3-5 persons. A length of sickness with diabetes was 1-5 years. The diabetes patients had the highest level of health behaviors for preventing complication in interpersonal level, followed by individual and social level, respectively.

The studied complications of Diabetes Mellitus patients were blood sugar level, eye complication, renal complication, nervous complication, and footsore. The predictive factor for blood sugar level was patient's care ability in diabetes complications. When patient's care ability in diabetes complications increased in 1 point, the blood sugar can be reduced 2.337 points. It can explain the changing of blood sugar by 3.0%. The predictive factor for eye complication from diabetes was a length of diseases. When a length of disease was one point or higher, the eye complication was increased 0.009 point. It can explain eye complication by 1.5%. The predictive factors for renal complication were economic status and length of disease. If the economic status of diabetic patients improved 1 point, the rental complication increased by 2.538 point. It can

explained the renal complication by 9.8%. When a length of disease increased by 1 point, the renal complication increased by 0.018 point, while the length of disease can explain the onset of renal complication by 11%. The predictive factor for nervous complication included age and perception of family member's role in diabetes management and stress. When the age increased for one point, the nervous complication was increased by 0.007 point. It can explain the nervous complication by 2.6%. While the family member's role in diabetes management increased by 1 point, the nervous complication was decreased by 0.016 point. It can explain the nervous complication by 4.2%. When the diabetes patients' stress increased by 1 point, the nervous complication increased by 0.116 point. It can explain the nervous complication by 5.5%.

The results suggested that the community nurse practitioners and health personnel should take those significant factors for designing health care service system by empowering family members, community leaders, health personnel, and health community volunteers to help the recipient who risk to have diabetes complications. In addition, home health care plan should be designed by stress the assessment of perception of family members in management involve them in taking care of the diabetes patients. Further, the innovation from home visit based on King's Nursing Theory should be created from home health care plan design.